

Ilomantsin Luonnonystävät ry
Palopohjankuja 10
82900 Ilomantsi

LAUSUNTO

Ilomantsi 22.4.2024

Ilomantsin kunta
Soihtulantie 7
82900 Ilomantsi

Asia: Lausunto Kuittilan-Korvilansuon osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Lausunnon laatijat:

**Ilomantsin Luonnonystävät ry.
Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry.**

Ilomantsin Luonnonystävät ry. ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry. esittävät lausuntonaan Kuittilan-Korvilansuon osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan seuraavaa.

Karjalan kultalinjalle, joka käsittää myös Kuittilan-Korvilansuon alueen, on tehty ympäristövaikutusten arviointiselostus v. 2013. Selostusta varten on laadittu useita selvityksiä. Yhtä aikaa po. kaavaprosessin aikana Endomines Oy laatii YVA-selostuksen, jonka selvityksiä hyödynnetään myös kaavaprosessissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että vuoden 2013 selvityksiä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Lausunnon laatijat toteavat, että selvitysten laatimisesta on kulunut jo 11 vuotta ja vaativat, että kaikki tarvittavat selvitykset on laadittava uudelleen. Suomen lajien uhanalaisuus on arvioitu viimeksi vuonna 2019, ja elinympäristöjen uhanalaisuuden viimeisin arvio on tehty vuonna 2018.

Kaava-alueella on tehtävä kattavat luontoselvitykset. Luontoarvojen selvityksessä on kiinnitettävä erityistä huomiota metsälakikohteisiin ja uhanalaiseihin luontotyyppeihin. Alueelta on selvitettävä suotyypit ja uhanalaisten lajien esiintymät. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten lisäksi alueen soilta on laadittava korento- ja perhosselvitykset.

Kaivoshankkeen vaikutukset ulottuvat nyt esitetyn kaava-alueen ulkopuolelle, joten vesistövaikutusten osalta on kaavaa laadittaessa tiedettävä, mihin vesistöihin suunnitellun kaivostoiminnan aiheuttamat jätevedet ohjataan. Vesistövaikutusten alaisten vesien osalta on tehtävä kalastus selvitykset.

Kuittilan alueella maaperässä on suhteellisen korkea arseenipitoisuus. Arseeni on terveydelle haitallinen, syöpää aiheuttava raskasmetalli. Myös muiden metallien kuten alumiinin pitoisuudet maaperässä on selvitettävä. On selvitettävä, missä määrin haitallisia metalleja liukenee louhinnan

myötä vesistöihin sekä pohjaveteen ja samalla kaivoihin. Sivukivien läjitysalueiden suotovesien vaikutukset maaperään ja vesistöihin on selvitettävä.

Metsähallitus on laatinut kaava-alueella sijaitsevalle valtionmaalle alue-ekologisen suunnitelman, jonka liitteenä olevaan ae-karttaan on merkitty mm. taloudellisen toiminnan ulkopuolelle jätettävät arvokkaat luontokohteet, jotka on syytä säilyttää myös jatkossa. Tämä suunnitelma on otettava huomioon kaavaa laadittaessa.

Kaava-alueen poikki kulkee retkeilyreitti Susitaival, jota ei ole mainittu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaivostoiminnan vaikutukset retkeilyyn ja yleisesti luonnon virkistyskäyttöön on selvitettävä. Vaikutukset myös luonto- ja kulttuurimatkailuun ja niiden kehittämiseen tulee selvittää.

Myös hankkeen taloudelliset vaikutukset on syytä selvittää. On selvitettävä mikä vaikutus kaivoshankkeella on asuinrakennusten, tonttien ja kesämökkien myyntiin ja hintatasoon.

Kaava-alueella on Pohjois-Karjalan maankuntakaavassa turvetuotantoalueeksi osoitettu Muurinsuo. Selvityksissä on otettava huomioon kaivostoiminnan ja mahdollisen turvetuotannon yhteisvaikutukset.

Vaikutusten arvioimisessa on tärkeää huomioida koko Endomines Oy:n toiminta-alueella olevat nykyiset louhokset ja toiminnot sekä olemassa olevat Endomines Oy:n suunnitelmat, jotta saadaan parempi kokonaiskuva kaivostoiminnan ympäristövaikutuksista.

Ilomantsin kunta toteaa vuonna 2023 päivitetystä strategiasta näin: ”Hyödynnämme luonnonvaroja mahdollisimman kestävästi ja elämme tasapainossa ympäristön kanssa.” Vuonna 2020 laaditussa elinvoimaohjelmassa kunta linjaa näin: ”Hyödynnämme luonnonvaroja ja elämme tasapainossa ympäristön kanssa.” Elinvoimaohjelmassa vahvuuksina mainitaan mm. luonnon tasapainoinen hyödyntäminen ja suojelu. Mahdollisuutena nähdään mm. luonto- ja kulttuurimatkailun kasvava arvostus. Nämä Ilomantsin kunnan omat strategiset linjaukset on syytä ottaa huomioon yleisesti maankäytön suunnittelussa ja po. kaavahankkeessa.

Yleisesti ottaen lausunnon laatijat huomauttavat, että olisi ollut järkevämpää laatia kaava laajemmalle alueelle ja samalla huomioida myös muut elinkeinot kuin kaivostoiminta, mukaan lukien paikallisen väestön perinteiset nautinto-oikeudet, virkistyskäyttö ja elinympäristön laatu sekä kulttuuriperintö. Ei myöskään ole järkevää, että kaavoitusta tehdään kaivostoiminnan sijoittumisen mukaan eikä kokonaisvaltaisena kunnan maankäytön suunnitteluna.

Ilomantsin Luonnonystävät ry.

Ulla Vartiainen
puheenjohtaja

Heidi Koponen
sihteeri

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry.

Annamari Markkola
puheenjohtaja

Antti Saarelainen
sihteeri